

Birgitta Ohlsson är tillbaka:

"Jag är ur- och skurfeminist"

En folkkär politiker är tillbaka. Hon navigerar mellan kvinnors kapitalinkomster, global demokrati och personliga erfarenheter av att vara kvinna i världen, på ett sätt som får svenskarna att lyssna. Hertha har träffat Birgitta Ohlsson, aktuell med ny biografi – och ett nytag i politiken.

TEXT: CAMILLA WAGNER

BIRGITTA OHLSSON HINNER knappt slå sig ner innan pulsen går upp. Hon ska spela in *Politikbyrån* på SVT, tillsammans med **Gudrun Schyman**. Temat är feminism och precis innan mötet fick hon veta att även **Ebba Busch** ska medverka. Upplägget får något att tända till i henne.

Det är så hon fungerar. Idéerna kommer fort, associationerna snabbare och engagemanget ligger alldeles under huden. Efter åtta år utanför partipolitiken är hon tillbaka, nu som riksdagskandidat för Centerpartiet. Men egentligen låter det inte som en comeback. Mer som att någon har återvänt till en plats hon aldrig riktigt lämnat.

– Jag brukar säga att jag är en ur- och skurfeminist. Jag kämpar för de här frågorna oavsett konjunktur, säger hon.

Hon har sett konjunkturerna skifta. Feminismen som stark valfråga. Feminismen som etikett. Feminismen som blir bekväm när tiderna är ljusa, men snabbt trängs undan när världen hårdnar. Och världen har hårdnat. Demokratien backar globalt, nationalistiska och populistiska rörelser flyttar fram positionerna och då blir kvinnors frihet åter en förhandlingsfråga.

FÖR BIRGITTA OHLSSON handlar jämställdhet inte om ett politikområde bland andra. Det är frihetens kärna.

– Det handlar om mänskliga rättigheter. Om att varje person ska få ha sin egen lycka och kunna bli det man vill vara.

De senaste åren har hon arbetat internationellt med demokrati, kvinnors representation och mänskliga rättigheter. Hon har bott i USA och sett hur snabbt rättigheter kan börja nedmonteras när den politiska vinden vänder. Först riktas attackerna mot en grupp, sedan mot nästa. Transpersoner. Hbtq-personer. Kvinnors kroppar. Klimatet. Ordet gender.

Det har gjort henne både allvarligare och mer otålig.

– Jag tror att vi är i en period där vi måste försvara det vi har uppnått. Det är sorgligt att säga, men så är det.

”

Man kan inte bara plocka ut ett religiöst plagg eller en symbolfråga och kalla det jämställdhet

Men att försvara betyder inte att stå stilla. Tvärtom. När hon talar om jämställdhet återkommer hon gång på gång till de stora strukturerna, de där reformerna som förändrade kvinnors liv på riktigt: särbeskattningen, föräldraförsäkringen, välfärdens utbyggnad, kvinnors yrkesarbete. Det var där friheten byggdes. Inte i symbolerna, utan i vardagens makt över tid, pengar och möjligheter.

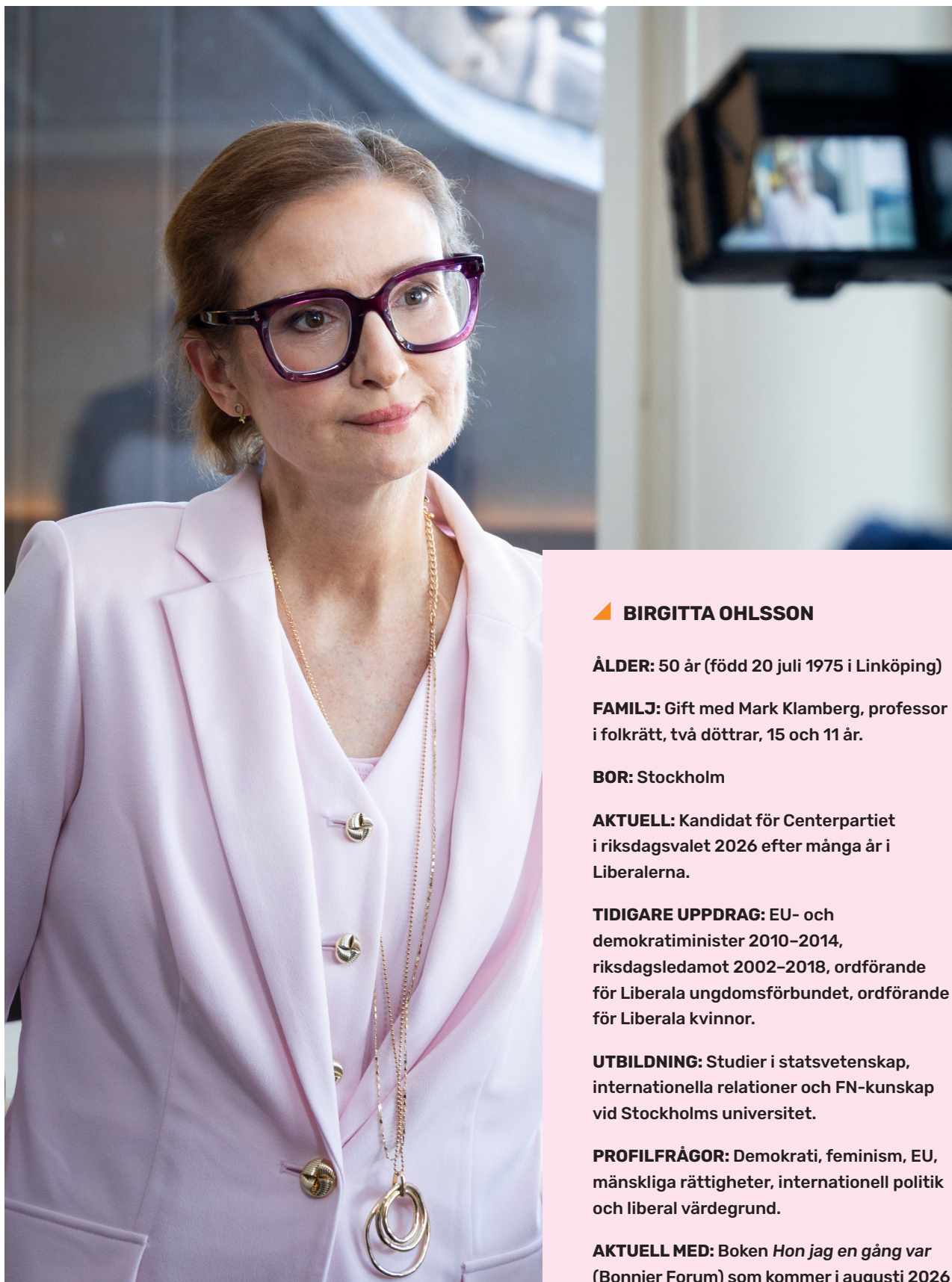
Därför oroar det henne att jämställdheten i dag så ofta reduceras till spetsiga konfliktfrågor. Hon har själv länge engagerat sig mot hedersförtryck och mäns våld mot kvinnor, men vänder sig mot när kvinnors frihet används selektivt, som ett slagträ i ett nationalistiskt narrativ.

– Man kan inte bara plocka ut ett religiöst plagg eller en symbolfråga och kalla det jämställdhet. Vill man verkligen stärka kvinnor med invandrarbakgrund, då handlar det om arbete, egen ekonomi, språk, frihet och möjlighet att stå på egna ben.

Hon säger det utan att ducka. Hon avskyr burka och niqab, kallar dem kvinnoförnedrande. Men hon vägrar låta jämställdheten göras liten.

– Feminism är så mycket djupare. Det handlar om rättigheter, friheter, möjligheter och skyldigheter. Men ibland vet man inte om alla som använder ordet faktiskt har samma mål.

Det är där hennes energi blir som starkast. I ilskan över hyckleriet. Över konservativa influencers som predikar hemmafruideal samtidigt som de själva bygger bolag, turnerar, säljer produkter och tjänar pengar. Över politiker som gärna talar om

▲ **BIRGITTA OHLSSON**

ÅLDER: 50 år (född 20 juli 1975 i Linköping)

FAMILJ: Gift med Mark Klamberg, professor i folkrätt, två döttrar, 15 och 11 år.

BOR: Stockholm

AKTUELL: Kandidat för Centerpartiet i riksdagsvalet 2026 efter många år i Liberalerna.

TIDIGARE UPPDRAG: EU- och demokratiminister 2010–2014, riksdagsledamot 2002–2018, ordförande för Liberala ungdomsförbundet, ordförande för Liberala kvinnor.

UTBILDNING: Studier i statsvetenskap, internationella relationer och FN-kunskap vid Stockholms universitet.

PROFILFRÅGOR: Demokrati, feminism, EU, mänskliga rättigheter, internationell politik och liberal värdegrund.

AKTUELL MED: Boken *Hon jag en gång var* (Bonnier Forum) som kommer i augusti 2026

När man bekämpar mäns våld mot kvinnor är det också viktigt att stärka kvinnor ekonomiskt

kvinnors trygghet, men inte om kvinnors löner, kapital, pensioner eller möjlighet att lämna en destruktiv relation.

– När man bekämpar mäns våld mot kvinnor är det också viktigt att stärka kvinnor ekonomiskt. Annars fastnar man.

DET EKONOMISKA OBEROENDET är ingen sidofråga för henne. Det är själva fundamentet. Hon lyssnar intensivt när samtalet kommer in på Fredrika Bremer-förbundets arbete om inkomstgapet, på kvinnodominerade välfärdsyrken, deltidsarbete, kapitalinkomster och föräldraförsäkring. Hon ställer följdfrågor, fångar upp reformidéer, markerar sådant hon vill ta med sig politiskt.

En oberoende nationell genomlysning av undervärderade kvinnodominerade yrken? Hon reagerar direkt.

– Det låter som en jättebra idé. Det ska jag plocka upp.

Föräldraförsäkringen är en annan nyckel. Birgitta Ohlsson minns när riksdagen 2015 röstade igenom den tredje reserverade månaden. Hon satt där då. Nu ser hon hur frågan åter blivit laddad, hur krafter vill rulla tillbaka snarare än gå framåt.

– Det finns en majoritet för mer jämställdhet, konstaterar hon.

HON TALAR OCKSÅ om vården, och där blir det personligt. Efter bröstcancer och leukemi har hon sett vården inifrån, men också fått ta del av andra kvinnors berättelser. Kvinnor som förväntas vara tacksamma över att överleva, men vars sexualitet, kropp och livskvalitet inte tas på samma allvar som män efter till exempel prostatacancer. En kvinna som efter bröstcancer inte ens fick information om möjligheten till rekonstruktion. En läkare som avfärdade frågan med ett skratt och en kommentar om att det ju ändå bara var gubben som skulle se.

– Skulle någon säga så till en man om det rörde hans kropp? Nej.

Här blir jämställdheten konkret igen. Inte bara i vårdens bemötande, utan i lönekuvertet, i pensionsbeskedet, i bodelningen som aldrig blir klar, i möjligheten att gå från en relation utan att straffas ekonomiskt eller i rätten att slippa vänta sex månader på att få lämna ett äktenskap.

Och samtidigt, mitt i allvaret, finns värmen. Under intervjun ringer ett av hennes barn. Rösterna mjuknar omedelbart. Mellanmål, pappa kommer hem senare, pussar henne. Sedan är hon tillbaka i resonemanget, lika skarp som nyss. Det är typiskt Birgitta Ohlsson: global demokrati, svensk familjepolitik, cancererfarenheter, ungdomars frihet, kvinnors kapitalinkomster och barnens mellanmål ryms i samma andetag.

HAR DEBATTKLIMATET HÅRDNAT under åren hon varit borta från politiken? När hon lämnade politiken tystnade trolleken nästan över en natt. Hatet försvann när hon inte längre hade en maktplattform. Det var en befrielse. Nu, när hon återvänt, har strömbrytaren slagits på igen.

– Det är verkligheten av- och på-knapp. När man kan påverka och förändra, då triggas de här människorna.

Ändå låter hon inte rädd. Härdad, säger hon själv. Inte på ett sätt hon romantiserar, men på ett sätt som gör att hon fortsätter. Och hon beskriver också något annat: kärleken. Kvinnor som kommer fram på caféer, på gator, på flygplatser. Äldre damer som vinkar till sig henne för att ge uppmuntran. Någon som säger att det är skönt att hon äntligen är tillbaka. En man på Sveavägen som stannar henne och säger: "Äntligen en normal människa i politiken."

Hon skrattar när hon berättar det.

Kanske är det där hennes politiska nerv finns just nu. I känslan av att många har fått nog. Att pendeln har slagit för långt. Att frågor om frihet, jämställdhet, demokrati och anständighet kan börja röra sig tillbaka mot mitten av samtalet.

– Det kokar mycket bland kvinnor, säger hon.

Och Birgitta Ohlsson tänker uppenbarligen inte stå bredvid när det händer. ○